

De HAN ALO legt uit

Een eigen visie en blijven bij de kern waar het vak sport & bewegingsonderwijs (SBO) om draait, daar staat de ALO van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN ALO) voor. Negen jaar geleden, in 2006, startte de eerste groep studenten aan de HAN ALO en ondertussen hebben honderden studenten hun diploma mogen ontvangen. Innovatieve, onderzoekende professionals die in staat zijn kinderen en jongeren goed te leren bewegen in PO, VO, so en mbo. In de visie van de HAN ALO is het essentieel dat we inspelen op en oog hebben voor de motieven om deel te nemen aan de sport- en bewegingscultuur. Hiermee vergroten we de kans dat alle kinderen en jongeren een leven lang blijven sporten en bewegen.

TEKST GIELION DE WIT EN MARCEL MUTSAARTS FOTO'S MARTIN HOGEBOOM

De kern: motorisch leren!

De visie van de HAN ALO op het vak lichamelijke opvoeding laat zich samenvatten met: *“Docenten sport- en bewegingsonderwijs (SBO) leggen tijdens de lessen SBO en de overige sport- en beweegactiviteiten op en rondom de school dé basis voor optimaal en veelzijdig leren bewegen. Door breed en vroeg motorische vaardigheden aan te leren in een pedagogische context kunnen kinderen met meer zelfvertrouwen actief deelnemen aan de sport- en bewegingscultuur. Optimaal en veelzijdig leren bewegen tijdens de jeugd is de basis voor een gezonde ontwikkeling en een actieve leefstijl later.”*

Wij geven de voorkeur aan de term ‘Sport- en Bewegingsonderwijs’, omdat deze de lading beter dekt van het hoge doel van het vak, namelijk: kinderen en jongeren voorbereiden op een levenslange deelname aan de sport- en bewegingscultuur. Voor de HAN ALO staat voorop dat de docent SBO kinderen en jongeren beter leert bewegen, dat is de kern van het

SBO is een leervak, net als wiskunde en taal!

vak en te allen tijde uitgangspunt voor het handelen van de docent. SBO is een leervak, net als wiskunde en taal! Aanvullend op deze kerntaak is het voor de hand liggend dat de docent SBO een belangrijke rol speelt in het bevorderen van sport en beweging in en rondom de school

(physical activity). Dit bevordert een gezonde leefstijl, kan obesitas reduceren en er zijn indicaties dat het leidt tot het verhogen van de cognitieve leerprestaties (Lees & Hopkins, 2013).

Waarom herken je een HAN ALO'er?

De inhoud en organisatie van de HAN-ALO is er volledig op ingericht studenten klaar te stomen bovenstaande visie op een professionele manier in de praktijk te gaan brengen. Een HAN ALO'er heeft een herkenbaar profiel.

Een HAN ALO'er is een professional in sport- en bewegingsonderwijs die:

- binnen een pedagogische context de leerling goed leert bewegen
- de motieven van de leerling om te sporten/ bewegen centraal zet
- aandacht heeft voor en aansluit bij de ontwikkeling van de leerling
- innovatief, ondernemend en ambitieus is
- samenwerkt met de sport- en beweegomgeving van de school
- een gezonde leefstijl uitdraagt
- een onderzoekende en ontwikkelingsgerichte houding heeft
- evidence based handelt.

Het herkenbare en onderscheidende in dit profiel ten opzichte van de andere ALO-opleidingen in Nederland zit vooral in het inspelen op de motieven van elke leerling en de samenwerking met de sport- en beweegomgeving van de school.

Motieven van de leerling staan centraal

De vakwereld weet dat de HAN ALO motieven van leerlingen om deel te nemen aan sport en bewegen centraal stelt. De oude ordening naar de traditionele 'big five' (spel, atletiek, turnen, zelfverdediging en bewegen op muziek) vinden wij niet meer van deze tijd. De huidige sport- en bewegingscultuur is veel meer divers dan pakweg 20 – 30 jaar geleden. Indelen naar motieven geeft meer mogelijkheden om steeds in te blijven spelen op de veranderende sport- en bewegingscultuur. Er zijn zes verschijningsvormen vastgesteld waarmee de meest

Ook bij de verschijningsvormen, ongeacht welke vorm je kiest, staat het leren bewegen centraal

voorkomende motieven van deelnemers aan de actuele sport- en bewegingscultuur kunnen worden ingedeeld: wedstrijd, show, spel, avontuur, gezondheid en recreatie. Tijdens de lessen SBO bepalen de motieven van de deelnemers hoe de activiteiten aangeboden worden en welke didactische rol van de docent SBO daarbij gewenst is. Ook bij de verschijningsvormen, ongeacht welke vorm je kiest, staat het leren bewegen centraal. Een uitwerking van

de verschijningsvormen in de praktijk is terug te vinden in de artikelen van Johan Cobussen (Cobussen, 2015) en Fey van Lith (elders in dit blad).

Buiten de muren van de gymzaal

De HAN ALO laat zich ook kenmerken door haar 'blik naar buiten'. Een HAN ALO'er geeft niet alleen les, maar treedt ook letterlijk buiten de muren van de gymzaal. Hij initieert en organiseert samenwerkingsverbanden binnen de school, tussen scholen, met sport- en beweegaanbieders en met de lokale overheid. Ook is hij actief in sportstimuleringsprogramma's en het ondersteunen van sportverenigingen. Op deze wijze geeft hij invulling aan de complexe opdracht om leerlingen beter te leren bewegen, de weg te wijzen in het grote aanbod van sport- en bewegingsmogelijkheden, sporttalent te begeleiden in hun weg naar binnen de prestatiesport en de gezonde leefstijl te bevorderen. De functie van beweegmanager, combinatiefunctionaris, buurtsportcoach of gezonde schoolcoördinator is een HAN ALO'er dan ook op het lijf geschreven. Het is dan ook niet vreemd dat een groot deel van onze alumni werkzaam is als combinatiefunctionaris.

Lesgever als specialist

De HAN ALO laat zich ten slotte ook kenmerken door een drietal expertisegebieden waar studenten zich in kunnen specialiseren. Binnen

deze expertisegebieden doet de HAN ALO samen met en voor het werkveld ook praktijkgericht onderzoek. De HAN ALO wil zich met deze expertises onderscheiden en is van mening dat in het werkveld hier nog hiaten aan kennis en expertise zijn. De drie expertisegebieden zijn:

- 1 Talent Identification & Talent Development: Het herkennen en ontwikkelen van excellente bewegers en ontwikkelen van didactische programma's om het talent van elk kind optimaal te benutten
- 2 Sports & Exercise Nutrition: Het verbeteren van de leerprestaties tijdens de lessen SBO en/of andere lessen door middel van (gezonde) voeding.
- 3 Health Promotion & Performance: Het verbeteren van de gezonde leefstijl binnen de lessen SBO en binnen de schoolsetting (Gezonde School).

Hierbij hanteren we het principe 'teach what you preach'. Op basis van persoonlijke motieven kunnen studenten gedurende hun studie kiezen voor een expertisegebied. Ze leren in de expertisegebieden met name een onderzoekende, kritische houding aan te nemen en ze doen meer dan gemiddelde expertise op van het betreffende expertisegebied. Uiteindelijk leidt het opleidingsprogramma tot innovatieve en ondernemende professionals SBO die alle leerlingen beter leert bewegen en ze wegwijs maakt in de sport- en bewegingscultuur.

HAN ALO als organisatie

De HAN ALO

- is een bevlogen, prestatiegedreven, transparante en ontwikkelingsgerichte organisatie
- is een professionele leergemeenschap, waar trots en betrokkenheid hoog in het vaandel staan;
- heeft aandacht voor en sluit aan bij de ontwikkeling van de student;
- werkt nauw samen met het werkveld.

Een levenlang opleiden

De HAN ALO wil er niet alleen zijn voor haar huidige studenten maar ook voor haar alumni en werkveld. Op allerlei manieren binden we alumni en het werkveld aan onze opleiding. Een verplichting tot bijscholen zou wat ons betreft een welkome ontwikkeling zijn. Een mooi voorbeeld van opleiden anno 2015 is de ALO deeltijdopleiding 2.0 die afgelopen jaar een metamorfose heeft ondergaan. Het is een innovatieve mix geworden van contactonderwijs, afstandsleren en begeleiding op afstand volgens het blended learning principe. Onderwijs is daardoor minder afhankelijk van plaats en tijd en sluit meer aan op de individuele behoefte van de student. We zijn echter ook van mening dat een salto niet geleerd kan worden van achter de PC, dus blijft persoonlijk contact van groot belang binnen de opleiding. Zo kijken wij ook naar het opleiden van onze studenten: de interactie tussen docent en

De interactie tussen docent en leerling is misschien wel het allerbelangrijkste om kwaliteit van het onderwijs te borgen

leerling is misschien wel het allerbelangrijkste om kwaliteit van het onderwijs te borgen. Daar staan wij voor en dragen we elke dag uit aan onze studenten.

Tot slot

De HAN ALO is een vitale en innovatieve opleiding. We zijn blij dat dit gewaardeerd wordt door onze studenten. In *Elseviers Beste studies 2015* is de HAN ALO uitgeroepen tot de beste ALO van Nederland. En daar zijn we best (een beetje) trots op. ■

Literatuur

Cobussen, J. (2015). Inspelen op motieven van leerlingen: De HAN ALO legt uit. (H. Dijkhoff, Red.) *Lichamelijke Opvoeding Magazine*, 7, 28-32.

Lees, C., & Hopkins, J. (2013). Effect of aerobic exercise on cognition, academic achievement, and psychosocial function in children: a systematic review of randomized control trials. *Preventing Chronic Disease*, 10(E174).

Gielion de Wit en **Marcel Mutsaerts** zijn opleidingscoördinatoren van de ALO aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Contact

gielion.dewit@han.nl
m.mutsaerts@han.nl